

**XVII. školsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
2. veljače 2012.**

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati (crnom ili plavom kemijskom olovkom) na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Zaokruži sve riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

prvi put spomenut 1066. godine u dokumentima hrvatskoga kralja petra krešimira četvrtog, zbog čega ga i danas nazivaju krešimirovim gradom, šibenik je grad koji su prije više od jednoga milenija utemeljili hrvati. zavirite u njegove ulice, skale i trgove, najvrjednija djela umjetnosti dalmacije osvanut će pred vama. usput, zateknete li se tamo ljeti u pravo vrijeme, na ovim istim ulicama odigrava se jedini svjetski festival te vrste – međunarodni festival djeteta te večeri dalmatinske šansone i slikoviti sajam koji oživljava prošlost – šibenski srednjovjekovni sajam. šibenska je katedrala građena više od jednoga stoljeća isključivo od kamena s otoka brača i korčule. djelo je to domaćega majstora jurja dalmatinca koji je izveo smionu konstrukciju, jedinstvenu u povijesti europske arhitekture.

5	
---	--

2. Napiši na prazne crte č ili ć.

- a) Ona nije voljela taj goršta__ki kraj.
- b) Otapanje gle__era nije dobar znak, o__ekuju nas klimatske promjene.
- c) Moj je brati__ fi__ukao poznatu melodiju.
- d) Ona su dvojica __elista izvrsni glazbenici.
- e) Što mu je da grak__e kao vrana?

2	
---	--

3. Napiši na praznu crtu ije/je.

- Vr__me nam je ist__calo. Vid__la sam da ne ćemo moći don__ti sve što smo obećali pa će se oni naljutiti, a to ne sm__m dopustiti! Razum__te li?
- Razum__m, a i oni će razum__ti, v__rujte mi.

4	
---	--

11	
----	--

4. Podcrtaj sklonjive/imenske riječi i označi padež uobičajenom kraticom (N, G, D, A, V, L, I).

„Bogovi su htjeli okruniti svoje djelo pa su posljednjega dana od suza i zvijezda i daha mora stvorili Kornate“, zapisao je jednom prigodom George Bernard Shaw razmišljajući o ovom fantastičnom arhipelagu.

3	
---	--

5. Razvrstaj glagolske oblike.

Iz Vukovara se ne može otići.

Točnije, ne sasvim, premda su mnogi to pokušavali. Moguće je taj grad napustiti na neko vrijeme, ponekad osjećajući da smo posve prekinuli s njim, ali definitivnoga rastanka s Vukovarom nema. Nekad bih vam bio mogao unedogled navoditi primjere: recimo, bilo je ljudi koji se bijahu, zarekavši se da se onamo više nikad neće vraćati, otisnuli na drugi kraj svijeta. Ali svi se vraćahu, prije ili poslije, pa makar samo da bi ponovno odlučili da više nikada neće dolaziti u Vukovar, i da bi ponovno mogli prekršiti to obećanje.

Nekada davno napisah o tome čak i priču.

(prema Pavlu Pavličiću: *Sedam vukovarskih razglednica*)

prezent:	kondicional I.:
perfekt:	kondicional II.:
aorist:	imperativ:
imperfekt:	gl. prilog sadašnji:
pluskvamperfekt:	gl. prilog prošli:
futur I.:	infinitiv:

6	
---	--

9	
---	--

6. Imenuj glasovne promjene u podcrtanim riječima.

Nakon krunidbe, Petar Krešimir učvršćivao je svoju vlast. Dalmatinski gradovi obvezali su se plaćati mu „danak mira“ i ustupati mu svoje brodovlje.

krunidbe _____

učvršćivao _____

brodovlje _____

3	
---	--

7. Zaokruži ispravno napisane riječi:

- Mahatma Gandhi mnogo je **doprinio/doprinjeo** borbi za ljudska prava.
- Gandhievo/Gandhijevo** učenje posebno je inspiriralo Marina Luthera Kinga.
- Svi **gandijevci/Gandijevci** 30. siječnja sljedeće godine obilježiti će **65.-godišnjicu/65-godišnjicu** njegove smrti.

2	
---	--

8. Zadatak ima dva dijela.

- Upiši zareze u zadanu rečenicu.
- Na praznu crtu napiši načelo/pravilo po kojem si upisao zarez.

Doista kažem vam tako mi je rekao.

načelo/pravilo: _____

2	
---	--

9. Ispiši iz rečenice nepunoznačne riječi.

Za kraj, kušajte kuhinju šibenskoga kraja, poznate šibenske dagnje, ubrane na mjestu uvira Krke u Jadran.

2	
---	--

10. Zaokruži točnu tvrdnju.

- Imenice mogu imati službu subjekta, objekta, apozicije, priložne oznake i mogu biti dio imenskoga predikata u rečenici.
- Pridjevi, zamjenice i brojevi najčešće su atributi i ne mogu biti dijelovi imenskoga predikata u rečenici.
- Glagoli u rečenici imaju službu predikata i objekta.

1	
---	--

10	
----	--

11. Dopuni.

Rečenica je _____ jedinica neuključena u kontekst. Iskaz je _____ jedinica u kontekstu.

1	
---	--

12. Podcrtaj temu u drugome iskazu.

Rat je doista nešto najstrašnije i najpogubnije za čovječanstvo. Rat je najveća čovjekova niskost koju je u svojoj raskalašenosti smislio. (Siniša Glavašević: *Priče iz Vukovara*)

1	
---	--

13. U rečenici *Najteže je početi govoriti pred publikom* podcrtana sintagma nastala je:

- a) sročnošću
- b) upravljanjem
- c) slabim upravljanjem
- d) pridruživanjem

1	
---	--

14. Zadatak ima dva dijela.

- a) **Odredi vrstu sintagme prema ulozi zavisne sastavnice.**
- b) **Odredi gramatički odnos među sastavnicama podcrtanih sintagmi.**

Kultura Hrvata u doba narodnih vladara pokazuje veliku njihovu prilagodljivost novoj civilizacijskoj i kulturnoj okolini.

(Trpimir Macan: *Hrvatska povijest*)

sintagma	a) vrsta sintagme prema ulozi zavisne sastavnice	b) gramatički odnos među sastavnicama sintagme
kultura Hrvata		
narodnih vladara		
pokazuje prilagodljivost		

6	
---	--

9	
---	--

15. Zaokruži slovo ispred atributne sintagme koja se može preoblikovati u sročnu sinonimnu sintagmu.

- a) knjiga pjesama
- b) čaša vode
- c) djevojka plave kose
- d) strah od nezaposlenosti

1	
---	--

16. Iz sljedećega teksta ispiši sve dopunske (objektne) sintagme.

I jedino je pravo pitanje: izletjeti iz tvrđave s čakom na glavi, surkom o jednom ramenu, sa sabljom u drugoj ruci, i pokazati se neprijatelju, ili ostati ovako u tvrđavi, gotovo neprimjetljiv, sitan, običan i svakodnevno vidati bolesnike, krpiti bedeme, hrabriti klonule.

(prema Antunu Šoljanu: *Nikola Šubić Zrinski*)

3	
---	--

17. Zadatak ima dva dijela.

- a) Ispiši predikate u tablicu.
- b) U tablicu napiši vrstu predikata.

- a) Vesna je bila visoka i mršava.
- b) Njezina mama stalno je radila u noćnim smjenama.
- c) Oni su bili pravi Zagrepčani.

predikat	vrsta predikata
a)	
b)	
c)	

3	
---	--

7	
---	--

18. Ispiši subjekte iz rečenica.

- a) Pjevale su klape i zborovi. _____
- b) Jeste li bili na tom koncertu? _____
- c) Ljudski je griješiti. _____
- d) Rijeka Krka prava je ljepotica. _____

4	
---	--

19. Razvrstaj objekte iz rečenice u tablicu.

Nikada nije jeo slatkiša pa su mu ispekli tortu.

izravni objekt	neizravni objekt

3	
---	--

20. Zaokruži slovo ispred glagola koji otvara mjesto izravnom objektu.

- a) letjeti
- b) crveniti
- c) pocrvenjeti
- d) klečati

1	
---	--

21. Ispiši članove rečeničnoga ustrojstva iz sljedeće rečenice.

Odlučno povijesno *ne* danas se prigodno upućuje svima zainteresiranima u svakoj prilici, sa svakoga ugla.

predikat	
subjekt	
objekt	
priložna oznaka	
atribut	

5	
---	--

13	
----	--

22. Zaokruži nesamostalne članove rečeničnoga ustrojstva.

Često i ne znate, ali događa se da vaši pozdravi, vaše iskrene, dobre želje ostanu u sjeni nečije mržnje.

(Siniša Glavašević: *Priče iz Vukovara*)

2	
---	--

23. Odredi sintaktičku službu podcrtanim riječima.

Morate iznova graditi. Prvo svoju prošlost, tražiti svoje korijenje, zatim svoju sadašnjost, a onda ako vam ostane snage, uložite je u budućnost.

(Siniša Glavašević: *Priče iz Vukovara*)

iznova _____

svoju _____

je _____

3	
---	--

24. Zadatak ima dva dijela.

- a) Pronađi sve zamjeničke zanaglasnice.
- b) Rasporedi ih u tablici s obzirom na sintaktičku službu.

„...Susjede, dom si na svojem gradu.

Zovi me zid mjedeni, plot krvavi.

Prohtje l' se tebi jednom natrag, znadi:

Tu ćeš me naći. – Čekam te na Dravi.“

(Vladimir Nazor: *Tomislav*)

izravni objekt	
neizravni objekt	
dio predikata	

3	
---	--

8	
---	--

25. Priložna oznaka u rečenici *Ne može se griješiti bez posljedica izriče:*

- a) uzrok
- b) posljedicu
- c) pogodbu
- d) način

1	
---	--

26. Zadatak ima dva dijela.

- a) Ispiši iz rečenica priložne oznake.
- b) U tablicu napiši vrstu priložne oznake.

Odmah nakon odlaska prepošta Nikole pohitaše zabrinuti zastupnici dalmatinskih gradova u Budim po pomoć.

priložne oznake	vrsta

3	
---	--

27. Ispiši sročne i nesročne atribute iz sljedeće rečenice.

Ukratko, čini mi se da je uzrok toj privlačnosti Vukovara u njegovoj skromnosti.

(prema Pavlu Pavličiću: *Sedam vukovarskih razglednica*)

sročni atributi: _____

nesročni atributi: _____

2	
---	--

6	
---	--

28. Zadatak ima dva dijela.

- a) Zaokruži apozicije u sljedećoj rečenici.
- b) Ispiši nesročnu apoziciju.

Judita, prvi hrvatski ep, najznačajnije je djelo Marka Marulića, latinista i *oca hrvatske književnosti*.

nesročna apozicija: _____

3	
---	--

29. Dopunite glagol odgovarajućim oblikom prezenta.

Dvoje ogovar ____ . Troje dolaz ____ . Dvojica prolaz ____ .

2	
---	--

30. Zadatak ima dva dijela.

Zadanu rečenicu preoblikuj:

- a) u upitnu rečenicu
- b) u niječnu rečenicu.

Pravo je bogatstvo uvijek duhovno i nenametljivo.

upitna: _____

niječna: _____

2	
---	--

7	
---	--